

Dátum 4. november zostane navždy zlatými písmenami zapísaný do dejín redemptoristov i Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. V ten deň v roku 2001 bol protoigumen redemptoristov Dominik Metod Trčka (1886 - 1959) vyhlásený v Ríme za blahoslaveného mučeníka. Pamätným je však aj nasledujúci deň, teda 5. november, pretože vtedy prišiel na svet redemptorista Boží služobník Ján Ivan Mastiliak (1911 - 1989). V tomto roku je 110. výročie od jeho narodenia. Čo mali spoločné títo dvaja redemptoristi okrem toho, že boli rehoľnými spolubratmi?

Cnostný život

Obaja si ako malí chlapci uvedomili, že sú povolání pracovať v Pánovej vinici. Postupne v sebe odkryli povolanie zasvätiť svoj život Bohu ako rehoľníci v Kongregácii najsvätejšieho Vykupiteľa, populárne nazývanej redemptoristi. Trčka bol od čias juvenátu skôr priemerný, ba možno aj slabší študent, ale tento nedostatok vyvažoval svojou horlivosťou a ochotou učiť sa novým veciam. Aj v záverečnej správe z druhého noviciátu pražský provinciál písal do Ríma o mladom misionárovi samé chvály. Podľa jeho názoru, aj keď nebol nejaký zvlášť nadaný, doháňal to, čo mu chýbalo, usilovnosťou, zachovávaním reguly a zbožnosťou. Záverečné skúšky urobil veľmi dobre a teda bola veľká nádej, že z neho bude dobrý misionár a vzorný rehoľník. Napokon sa vypracoval na dobrého misionára, ktorý vedel pútavo osloviť poslucháčov. Nie je náhoda, že práve jeho si vybrali predstavení, aby viedol gréckokatolícku misiu na východe Slovenska, a to ako igumen v Stropkove a v Michalovciach, a napokon aj ako protoigumen novozaloženej michalovskej viceprovincie. Keď sa pripravovalo založenie gréckokatolíckej eparchie v Chuste, bol jedným z vážnych kandidátov na biskupský stolec, a to hlavne kvôli svojim povahovým vlastnostiam a cnostnému životu rehoľníka. Zato Mastiliak bol vynikajúcim študentom s výnimočnou pamäťou. Vysoký intelekt sa u neho snúbil s ohromnou pokorou, čo ho zdobilo po celý život. Od čias juvenátu si na ňom tak spolužiaci, ako aj predstavení všimli úprimnú zbožnosť, ktorá bola v ďalších etapách jeho života formovaná hlavne kresťanským Východom, spiritualitou sv. Alfonza de Liguori a sv. Terézie s Lisieux. Hoci nemal príliš organizačný talent, v ťažkých časoch komunistickej totality bol v rokoch 1968 - 1981 tajným protoigumenom. Jeho úprimný záujem o človeka ocenili nielen jeho tajní študenti teológie, či ním duchovne vedené rehoľné sestry, ale aj mnoho laikov, ktorí ho poznali hlavne pri vysluhovaní sviatosti zmierenia alebo z jeho prekladov literatúry, ktorú šíril ako samizdaty. Nie je frázou, že žil a zomrel v povesti svätosti.

Láska ku Gréckokatolíckej cirkvi a byzantskému obradu

Trčka mal skúsenosť s východným obradom už ako študent, ale hlavne ako mladý kňaz na Svätej Hore, keď sa v čase I. svetovej vojny snažil poslúžiť utečencom z Haliče. Sám prijal východný obrad v roku 1919, keď bol poslaný ako misionár na Halič. Prvú liturgiu slúžil s nadšením a bážňou, že môže ako solúnski bratia Cyril a Metod na Morave slúžiť v cirkevnoslovanskom jazyku. Bolo to 8. novembra 1919, na sviatok sv. Demetra, keď

ďakoval Bohu, že sa môže obetovať pre unionistické ideály. Už o dva roky sa veľmi tešil pri zvesti, že jeho nové pôsobisko bude v Stropkove, kde položí základy pre novú misiu redemptoristov medzi gréckokatolíkmi. A skutočne položil, a to nielen pre misiu, ale aj novú gréckokatolícku viceprovinciu. V júni 1933 kronikár zaznamenal, že Mastiliak bol na prázdniny v Stropkove a Trčka mu „dával hodiny“, aby sa zdokonalil vo východnom obrade. Trčka príležitostne slúžil liturgie aj študentom v seminári v Obořišti. Veľmi zaujímavou informáciou bol zápis tamojšieho kronikára z 5. mája 1934: „P. Fail a fr. Mastylák cvičí miesto zpěvu v sobotu u P. Trčky východní liturgii.“ Bolo to v čase, keď Josef Maria Fail bol ako novokňaz určený do Michaloviec pre apoštolát medzi gréckokatolíkmi a Mastiliak bol tri mesiace pred kňazskou vysviackou. Na vysvetlenie, mamou bol Mastiliak vychovávaný v rímskokatolíckom obrade, ale po otcovi bol gréckokatolík. Východný obrad si zamiloval ako študent a vždy sa k nemu hrdo hlásil. Túto lásku prehýbil v noviciáte, v seminári, ale hlavne na štúdiách v Ríme. Neskôr túto lásku ku kresťanskému Východu odovzdával ako vyučujúci na prednáškach seminaristom a svojimi článkami a publikáciami širokej verejnosti. Na sklonku života už nemohol chodiť ani von zo svojho bývania, ale nevzdal sa možnosti denne slúžiť svätú liturgiu v cirkevnoslovanskom jazyku.

Odhodlanie zomrieť pre vieru v Boha a jednotu Cirkvi

Rok Trčka pôsobil ako misionár v Brne. V noci z 22. na 23. apríla 1919 pri bočnom vchode chrámu svätého Michala oproti kláštoru neznáma osoba nastražila výbušninu. Mohutný výbuch pobúrila celé okolie a spôsobil aj materiálnu škodu, zvlášť na oknách obytných budov. Jeden z redemptoristov sa preľaknutý Trčku opýtal: „Čo sme im urobili?“ Mal na mysli, prečo bola výbušnina nastražená pri chráme redemptoristov. Mladý misionár zachoval pokoj a stručne mu odpovedal: „Slúžime Kristovi.“ Nebolo to prehnané hrdinstvo, ale vedomie, že Ježiša prenasledovali a budú prenasledovať aj jeho učeníkov. S podobným odhodlaním kráčal celým životom. Neuhol pred ťažkosťami a protivenstvami lebo veril, že „S nami Boh“. Vo väzení, na ktoré bol komunistickým režimom nespravodlivo odsúdený, podobne ako aj Mastiliak, bývali na jednej cele. Mastiliak vo svojich spomienkach na čas väzenia zaznamenal v krátkosti aj svoje uväznenie a vyšetrovaciu väzbu, k čomu napísal: „Nikdy som nebol od prirodzenosti nejakým zvláštnym hrdinom, ale skôr bojzlivej povahy. V tiesnivej situácii, v ktorej som sa ocitol, mohol som byť z hĺbky duše vďačný Kongregácii a spiritualite sv. Otca nášho Alfonza, ktoré stačia byť takou oporou aj v najkrutejších situáciách. Zvlášť odovzdanosť do vôle Božej a dôvera v ochranu nebeskej Matky boli pre mňa ohromnou posilou.“ Je to úprimné a pokorné vyznanie zraniteľného človeka, ktorý si je vedomý svojej slabosti a krehkosti, ale zároveň aj pomoci a sily Božej, pre ktorú neexistujú neprekonateľné prekážky. Trčka napokon z leopoldovského väzenia nevyšiel. Zomrel 23. marca 1959 na následky sprísneného trestu v korekcii, ktorý dostal za nedovolené spievanie koledy. Totiž obojstranný zápal pľúc a nedostatočná starostlivosť, čo bolo dielom vtedajšieho vedenia väznice, dokonali dielo skazy. Stihol však všetkým odpustiť, čo nebolo iba formalitou, ale zásadným svedectvom kresťana a rehoľného kňaza. Mastiliak síce priestory žalára po viac ako 15 rokoch opustil, ale kruté väzenie sa podpísalo pod jeho zdravotný stav, čo pociťoval

až do svojej smrti v roku 1989. Obom stačil náznak, že sú ochotní spolupracovať s komunistami a vzdať sa svojej viery a jednoty s Rímom, a boli by oslobodení. Kolík uverili klamným slovám: „Pán farár, len podpíšte, nikto sa to nedozvie a ďalej budete kňazom.“ Bolo na výber, že buď chceš visieť na kríži alebo sa zaradíš k tým, ktorí križovaným zatĺkajú klince. Kolík podľahli ilúzii, že sa dá nájsť stredná cesta. Trčka s Mastiliakom však nezradili. Zostali verní Bohu a Cirkvi až do konca, do posledného dychu.

Daniel Atanáz Mandzák, CSsR

Zdroj: redemptoristi.sk

The post [Bohu vďaka za významné osobnosti](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky [zasvatenyzivot.sk](#).)